

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1000. Usque Ad Annum 1063

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117956

§. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66323)

cit, Gregorio par pari reddidit. Ceterum horresco legens Gregorii septimi epistolas, & videns excommunicationis fulmina undique & continuo ruere, Episcoposque in Longobardia, in Germania, in Francia depositos.

§. XVIII.

Regum de-
positio. Malum ingentem in modum auctum est, quod Gregorius VII. jus infligendi poenas spirituales jure inferendi poenas temporales, ad Pontificem non pertinente, confirmare intenderit. Alii ante Gregorium eandem viam tentaverant. Notavi, Episcopos brachii sæcularis auxilium expetiisse, ut peccatores ad subeundam poenitentiam compellerent, & Papas ante annos plus quam ducentos de Jure Regnorum auctoritate Ecclesiastica voluisse decernere. Gregorius VII. has regulas amplexus, & plus ultra progressus, publice asserere non dubitavit, sibi Papæ Reges Ecclesiæ rebelles deponendi potestatem esse, quam Jurisdictioni Fideles excommunicandi superstruebat; quia excommunicati vitandi sunt, nullum cum iis habent-

habendum commercium, nec iis colloquendum, & ne quidem, jubente Apostolo, *Ave* eis dicendum. Ergo Rex excommunicatus ab omnibus deferendus est, non amplius licet ei obedire, non mandata recipere, non ad eum accedere; ab omni Christianorum societate exclusus est. Equidem Gregorius VII. de hac Quæstione nullum Decretum edidit; id Deus non permisit. In nullo Concilio, in nulla Epistola Decretali diserte pronunciavit, Jus esse Pontifici Reges deijciendi, sed hanc propositionem certam ac constantem esse præsumpsit, sicut quasdam alias, æque ac istam debili fundamento nixas, quas ipse extra dubium positas credebat. Paucis, omissa quæstione Juris agere coepit, & destinata exequi.

Fatendum etiam, cunctos illa ætate his præjudiciis usque adeo inhæsisse, ut Henrici Regis * Fautores * compulsi sint dicere, Supremos Principes excommunicari non posse. At Gregorius VII. facile demonstrabat, potestatem ligandi atque solvendi

2. Joa. 10.

Greg. IV.
ep. 2. hist. lib.
LXII. §. 36.
Henrici IV.
Imperatoris.

Hist. Eccles. Tom. XIV.

L1 Apo-

Apostolis datam, esse universalem, qua tam parum Principes, quam privati eximerentur. Error vero in eo positus erat, quod Gregorius inde conclusiones exorbitantes erueret; videlicet ex eo, quod Ecclesiæ esset de causis spiritualibus judicare, multo magis eidem competere, de temporalibus judicare. Minimum Exorcistam Imperatore superiorem esse, quia Dæmonibus imperaret. Regnum esse opus Diaboli, superbiæ humanæ superstructum, contra Sacerdotium

Hist. lib. L. opus esse Divinum. Tandem abjectissimum Christianorum, virtutis

§. 34.

amantem, verius Regem esse quam Regem criminibus oneratum, quod hujusmodi Princeps non amplius Rex, sed Tyrannus esset. Effatum, quod

Nic. I. epist. advent. to. 8.

Conc. p. 478.

Conc. Apost. lib. VIII.

c. 2.

olim Nicolaus I. Gregorio VII. antiquior protulerat, atque ex libro Apocrypho Constitutionum Apostolicarum, ubi ipsa verba leguntur, excerptum videtur. Potest quidem huic propositioni sensus bonus tribui, si dicatur esse *Hyperbole*, ut quando dicimus, hominem impium esse non hominem.

Sed

Sed secundum sensum hujusmodi Hyperbolicæ dictionis in actu operari non licet. Nihilominus hoc posito fundamento Gregorius VII. Regulam universalem statui posse putabat, ad servandum legitimum rerum ordinem Ecclesiæ esse Coronas distribuere, & Reges judicare. Præterea arbitrabatur, omnes Principes Christianos Ecclesiæ Romanæ Vasallorum vinculo esse adstrictos, cui sacramentum fidelitatis præstare & tributum solvere tenerentur. Argumenta, quibus ipse innixus Romanum Imperium & pleraque Europæ Regna sibi Vectigalia facta esse affirmabat, suo loco retuli.

Hist. lib.
LXIII.

Jam quæ ex his principiis sequantur videamus. Regnat Princeps, corona indignus, plurimorum criminum reus, qualis erat Henricus IV. Rex Germaniæ, non enim ego is sum, qui nocentem defendere cogitet. Vocatur Romam, ubi vitæ suæ rationem reddat, non venit. Sæpius frustra vocatum Papa excommunicat, ille Censuram contemnit. Papa contumacem

Ll 2

macem

macem Regia Dignitate exutum pronunciat, Subditos populos a fide iurjurando data absolvit, prohibet ne excommunicato obediant, licentiam concedit, quin imo jubet tanquam Solio vacante alium Regem eligere. Quid inde eveniat? nisi Seditiones, bella civilia in Republica, Schismata in Ecclesia? Regem depositum Censuræ non repente usque adeo miserabilem efficient, ut non aliqua saltem populi pars Domini carissimi fortunam sequatur, supererunt copiæ, munitæ urbes, bellum æmulo inferet, ut Henricus Rudolpho. Uterque Rex Episcopos divisos suis addictos partibus habebit. Episcopis priori Regi faventibus, & Papæ insensis prætextus neutiquam deerit, quo Papam accusent, & Summo Pontificatu indignum proclament. Eum bene maleve deponent, Antipapam creabunt, qualis Guibertus fuit, quem Rex, ipsius Defensor, valido cinctus exercitu in Sacræ Sedis possessionem immittet.

Sed

Sed progrediamur. Rex depositus non amplius Rex est. Demus hoc interim Adversario. Ergo si ut Regem se nihilominus gerat, Tyrannus est, id est, manifestus Reipublicæ hostis, quem jugulare, non modo, cui-cunque libet, licet, sed etiam expedit & pulchrum est. Si ergo adsit unus in Regno fanaticus, qui forte in Plutarcho vitam Timoleonis aut Bruti legerit, & putet supremum gloriæ apicem se consecuturum, si patriam a Tyrannide liberet, aut exempla in Sacra Pagina relata in se quoque cadere posse existimet, credatque, se velut alterum *Aod* aut *Judith* ad salvandum populum Dei a Deo vocari, vita Regis ab arbitrio stulti hominis pende-bit, qui facinore immortalī memoria digno, gratiam Summi Pontificis ini-re, & si in ipso conatu, vel re peracta opprimatur, Martyrii coronam ad-i-pisci, festinabit. In historia ultimo-rum sæculorum nimis multa, eheu! funestæ maniae exempla (*) legimus,

Ll 3

per-

(*) Hic sine dubio Fleurius memor est hor-
rendo-

permisitque Deus horrendos eventus ex illis opinionibus sequi, quæ excommunicationis effectus plus iusto extendunt, ut saltem docente experientia quid verum falsumve sit disceremus.

Nunc vero ad sapientissimæ antiquitatis principia redeamus. Rex excommunicari potest sicut homo privatus, non inficior. Sed vix unquam

rendorum eventuum, cum anno 1589. Jacobus Clemens Ord. Præd. * Frater Laicus Regem
* *Alii id negant. vid. Galliarum Henricum III. sic veneno illius trucidavit. Item cum Henricus IV. Rex Galliarum anno 1593. a Joanne Castell vulneratus, & anno 1610. a Francisco Ravallac occisus est.*
Hist. Eccl. Sæc. XVI. p. 12. & seq.

Truculentis his scenis antiquioribus accenseri jure merito possunt recentiores. Cum scilicet anno 1757. Regem Christianissimum Ludovicum XV. quidam nomine *Damien* infamæ facis homo pugione feriit, interempturus haud dubie, nisi Divina Clementia optimum Principem non sine prodigii specie servasset. Ad eandem rerum classem pertinet, quod anno 1758. exeunte Josephum Regem Lusitaniae curru Regio vestum conjurati effusis glandibus tantum non interfecerint.

Ceterum his, quæ inter S. Gregorium VII. & Henricum IV. acta sunt, simillima inter Summos Pontifices

quam hac potestate uti per prudentiæ leges licet. Ponamus autem hunc casum etsi admodum rarum, excommunicandum esse supremum Principem. Tunc ea Jurisdictio æque Episcopo Diocesano competit ac Summo Pontifici, & a quocunque excommunicetur, effectus ad nulla alia quam ad Spiritualia extenditur. Nimirum Regi excommunicato Sacramento- rum participem fieri non licet, non licet intrare Ecclesiam, cum Fidelibus orare, nec Fidelibus licet ullum publicum Religionis actum cum ipso

Ll 4 exer-

Pontifices tres & Ludovicum Bavarum, Principem piissimum, Romanorum Imperatorem, & Monasterii nostri Ettalensis Augustissimum Fundatorem, evenerunt. Nam Romam frustra vocatus, excommunicatus, Cæsarea Dignitate exutus, populi a Fide jurata absoluti, Principes Imperii alium Imperatorem (Carolus IV.) eligere jussi, seditiones, bella Civilia, Schismata exorta, Imperator depositus armis se tuitus est, æmulum Fridericum Pulchrum armis superavit, Papa Joannes XXII. Hæresis accusatus, Antipapa (Petrus de Corbario seu Nicolaus V.) intrusus. Nec turbarum finis advenit donec Ludovicus Imperator non sine suspitione accepti veneni extinctus est. Palat. & alii.

exercere. At Subditi Principis excommunicati nihilominus ei obedire tenentur in omnibus, quæ Legi Divinæ adversa non sunt. Nemo unquam, saltem in Sæculis Ecclesiæ claris, affirmavit, aut docuit, quod privato excommunicato proprietas bonorum suorum aut jurisdictio in mancipia sua, aut Patrifamilias potestas in filios suos auferatur. Iesus Christus Evangelium introducens nemini vim intulit, sed placide novam doctrinam auditoribus suis insinuavit, ut Sanctus Augustinus notat. Dixit Servator mundi, Regnum suum non esse de hoc Mundo, & ne quidem auctoritatem arbitri inter duos fratres litigantes in se suscipere voluit. Jussit Cæsari reddi, quæ sunt Cæsaris, quamvis Cæsar ille esset Tiberius, non Ethnicus modo, sed etiam hominum nequissimus. Atque ut paucis complectar omnia, venit Mundum reparare, convertens corda, & in ordine rerum humanarum nihil mutans. Apostoli, eorumque Successores, Divini Magistri vestigiis insistentes, semper docuerunt

de vera Rel.

c. 16. n. 31.

Joan. 18. 36.

Luc. 12. 14.

1. Petr. 2. 13.

8. Rom. 13.

1. 2. &c.

runt privatos, Magistratibus & Principibus subesse debere, atque Servos, subditos esse Dominis suis, sive bonis sive discolis, Christianis aut Infidelibus. Demum post annos mille, ut observaveris Lector, multi novam Regiminis formam excogitandam esse, & Caput Ecclesiæ Monarcham ceteris Monarchis omnibus etiam in causis sæcularibus superiorem constituendum putarunt; si enim Papa in quocunque casu aut sub quacunque ratione Jurisdictione gaudet, Principibus sive potestate directa, sive indirecta Regnum dare & eripere, fateamur candide, ipsum solum in Orbe Christiano vere Monarcham esse, Ecclesiamque per annos mille hanc Jurisdictionem vel ignorasse, vel neglexisse. (*)

Gregorius VII. illoquoque præjudicio, a multis recepto, laborabat, quod Deum Justitiam suam patefacere in hoc mundo oporteret. Inde

Ll 5 in

(*) De hac Quæstione operæ pretium est legere *Tractatum de Pot. S. Pont. Magn. Pat. Greg. Zallwein Rect. u. S. pag. 73.*

in epistolis suis illis, qui S. Petro fideles futuri essent, prosperitatem temporalem promittit, dum interim vitam etiam æternam expectarent, & rebellibus tam temporalis, quam æternæ felicitatis jacturam comminatur, tanta fiducia, ut in secunda Sententia Excommunicationis contra Regem Henricum lata, oratione ad S. Petrum directâ, eum roget, ut ab hoc Principe in bello felicitatem & victoriæ gloriam auferat. Tum subjungit: *Ita enim, tibi omnem potestatem in Cælo & in terra datam esse, coram universi orbis facie ostendes.* Credebat sine dubio Pontifex, Deum, cui causæ suæ æquitas & puritas intentionis cognita erat, preces suas exauditorium. Sed Deus ad arbitrium hominum miracula edere non solet, videturque hujus vaticinii temeritatem contrario eventu voluisse confundere; quippe elapso aliquot mensium spatio memorabili pugna edita, in qua multum humani sanguinis fusum, Rudolphus Rex cecidit, cui Papa palmam promiserat, Henricus vero Rex, omni-

Hist. lib.
LXIII. §. I.

omnibus diris devotus, insignem victoriam reportavit. Ita Regula, quam Gregorius ponebat, contra ipsum convertebatur, & si ab eventu bono malove judicare licuisset, locus erat credendi, ejus preces Deo neutiquam fuisse acceptas. Denique tanto rigore Papa Regem Henricum non modo ad frugem non adducit, sed occasionem præbet, novis se se criminibus illigandi, bella inter cives cruenta accendit, quibus Germania & Italia quasi voracibus flammis vastantur; Schismatis in Ecclesia causa est, obsidetur Romæ, fugere cogitur, & Salerni in exilio mori.

An non Gregorio Papæ quisquam merito dicere potuisset; si bona temporalia in tua potestate sunt, cur iis te ipsum beatum non facis? si non sunt, cur ea aliis promittis? Elige an Apostoli vel Imperatoris personam gerere velis. Apostoli Majestas & Potentia interna est & spiritualis, foris infirmitas & ærumnæ. Imperatori res omnes, quibus sensus maxime afficiuntur, necessariae sunt, Regna,

gna, ingentes exercitus, thesauri immensi, quibus milites alantur. Non potes duas conditiones, sua natura tam dissitas, tam diversas, in te uno conjungere, nec proderit tibi patientia ærumnarum, quas tibi molimina viribus majora pepererint.

Huc usque præcipue consideravi antiquam Disciplinam relaxatam, aliasque tentationes, quibus Deus Ecclesiam suam a Sæculo sexto usque ad duodecimum vexari probarique permisit. Restat ut de subsidiis pauca dicam, quibus omnipotens Numen Ecclesiam suam conservavit, implevitque clementissimam promissionem, semper se ei præsentem futurum, & nunquam passurum, ut portis Inferi succumbat.

§. XIX.

Episcoporum
Successio.

Inprimis Episcoporum successio in plerisque Ecclesiis ab origine sua sine interruptione usque ad hæc tempora apparet. Episcoporum seriem cujuslibet Sedis in Collectionibus, quibus Titulus: *Gallia Christiana*, *Italia Sacra*, aliisque similibus habemus.